

Կէրէր պիղիւմ իսկ իմայ ի թախկինս
 «մէնհիյեւէր» լուղէթիլլէ «կար-
 ծիբլէր» լուղէթի աշարնտա պիւ-
 երեք պիր ֆարգ օլուպ, վէ կէրլի
 իրապիւն լուղէ խնիտէ զիբէ մէ-
 թիլ ինէբնէ, զարաթի եօգ տուր-
 պուսու տախի յօնուգճա պիր տիգ-
 րաթիւրըրընճա համ խտէրէք, մէգ-
 բիւր մէնհիյեւէրլին սահհէհէ յօ-
 ճուգճա մէգ պաթի տան իպարէթ օլ-
 աշարնէր, եալընըք եււղաէ պիրլի
 իսպաթի իտէլիմ:

... խմբագրապետ ,

Զեր լրագրի ուրբաթ աւուր թեր
ւաւամարտի մէջ հրատարակուեցա
ւ Ֆիուր իրողութիւններ Ե խորագր
ով յօդուած մը , որ , որ մէջ պալլոյ
կը պարունակէր և մի քանի ծան
կիտողութիւններ Գ. Ադամսանի նը
կատմամբ , Նորասանի և դերասա
նական արժանաւորութեան պաշտ
պանութիւնն ինձ չը պատկանելով
դանց կ'առնուէր զայն . սակայն թոյլ
տուութիւն կը խնդրեմ պաշտպա
նելու մի ուրիշ կէտ , որ բոլորովին
ինձ կը վերաբերէ :

Յօդուածի մէջ յիշուած է թե
անհիմն են Ադամսանի մասին հա
ղիւթուած կարծիքները և Նորա
կիսագրական դրոյկը տղայական
յերերանք մ'է և և կը յայտարարէ
ժողովրդեան չը հաւատալ անոր :

Արդւոյն մեր ինչ սանձադակ է .
ինչպէս ուզէ այնպէս գրէ . ըստ քը
մայ կ'ընայ բարձրացնել կամ ստոր
նացնել մի և նոյն դէպքն . Սակայն
ուղղութիւն և յարեւելի գրինք ամեն
պարագայի մէջ պարտի ունենալ
կը հիմնաւոր և բացայայտ փաս
տերը , « Տղայական » և « անճիշդ »
կարեւոր է համարել այնպիսի գըր
ուածքն որ ինքնահնար և է հետեւ
աւարտ արդիւնք խորեքայտ թեան
մինչդեռ Գ. Ադամսանի կենսագր
ական գրքոյիկ փաստերն առնը
ուած են Ռուսաց մեծագոյն լրա
գիրներէն և նոցա արուեստի և թա
տարական հանդէսներէն , Զը կար
ծիմ թէ Ռուսաց նման ազգամուլ
հատարակութիւնն յանձն առնուր
կ'էր Հայութեան յայտարարելու
թէ « Ադամսան Ռուսական դերեւ
րու մէջ անգամ կը դերագանդէ
Ռուսաց ամենամեծ դերասանն » ,
կենսագրական գրքոյիկ մէջ փաս
տերն յառաջ բերուած են թուա
համարներով և ամաթիւններով , հե
տեւաբար Նորա ստուծիւնն ապա
ցուցանելու համար , նախ հիշեցնելու
է ու է փաստի մը ճշդութիւնը իսկ
թե՛ Ռուսական ամբողջ մամուլի
կարծիքն անարժէք կը համարուի ,
այսպէս ուրեմն հարկ է լռել :

Անտարակուսելի է թէ կայ անձ
մը , որ այս մասին կը պտտորէ հա
սարակութեան միտքը . Ժողովրդ
եան մէջ յայտարարելով թէ դու
քա ամենը սուտ բաներ են . փոխա
նակ միտքեր պտտորելու , կը հրա
ւերեք այդ անձն , այն է միջ . Գ .
Նիկողոսեան , որ մամուլի վրէժ ա
պաղուցանէ գրքոյիկ ու է փաստի
մը անճշդութիւնն :

Գ. ՏՅՆԱՊԵՏՆԱՆ

Եվ վէճը շուտու իշար իտէրիկ քի ,
Գ. Ադամսան պուրատա օեւունու
լուց պաշտտորը դէման , զանի օ
լունտուղուան կէտեր , Գ. Տօնապետ
եան , եւ Տիւնարպէրիտէ վէ եա
լատ թրապղծութա , անճաղ պիւր
կայ եւալընտա օլարապ , եւ վալի
տէնքիլի եանքապ օյնամաղտա , վէ
եալատ պիւր մէքիւլտէ կիտիպ քե
րական օղումաղտա իքէն , պիւր իսէ
իք տէֆա շէնաեա չըգտորը կիւն
եան թա 1879 աէնէլիտէ թիֆլիսէ
կիթտիկի կիւնէ դատար պիղզաթ
կէօրէքտէ վէ թանքմաղտա պու
լունմալուղ տուր :

Գ. Տօնապետեանն շիմաիկ է տէկին
ուգտորը լարընտան բէք ալիքեար
նալթիթտէ անալըլմաղտա տոր քի ,
Գ. Ադամսան հագր քեան եաղտորը
մալիմաթլարըն . ըրեաֆէտիսին , եւ
քէնալիտէն ալըլը տոր , վէ եալատ
ղեքընիկ կէտիկի պաղը Ռուս դաղէ
թալարընտան թօլամըլ տոր :

Էլէրէն Գ . Տօնապետեան , կիւեա
քէնալիս , միւմաիէյի , իսէ վէ վէ
լիտէն թանքմաղտա տոր կիտի պիւր
եւ թուլթմաղտըն , վէ քէնտիկի
պիւր պիւր անլընըն շէհատէթի
նէ , տտէթա մաարուլ վէ շայեանը
իթիմատ պիւր զաթ տոր մաղամլն
եա շէհմիլիէթ վիթընքիւղէն , ան
աղ իլիթտիկիլիսի օյլմէսքտէ տիւր
եօլընտա սատտ պիւր լիսան իսթի
մալիլիսիլ օյտա իտի , մէտուլիլիէթ
թալթընտա պուլունմաղ իտի . հալ
պուքի եօլէ եարմաթալ , իլա ,
կիւեա քէնտի պիղզաթ պիլմէքտէ

տիր, հէր սէ յլէտիկինն պիր էհէմ
միյն ի վար տըր, վէ պինանէն
լէյն հէր քէն ինանաճաղ տըր կի-
պի պիր թարիդ թուժմուշ օլու-
ղունտան, պիթթապի, օլ պապտէ
հէր եազարըընտա պիր չոճուղուզ
հիւքմ իթմէքտէ տիր:

Պ. Տօնապետեանն էն պիւռիւք
չոճուքճա պիր իտոտիա վէ պիր իթի-
քաաը չու տուր քի, Բուսիատա չը-
գան պիր դաշ Բուս զաղէթաաըը,
Պիլգադաննը մէտէ խտքէք կէջլէ-
քէ դատար չըգարմըլլար իմիյ, վէ
հալիյէ պունլարտա միւպալարաըը
իթիթիւքապ իթմէդլէր իմիյ, աթմէք
տիր քի եազարգաաըը տօղուռ իմիյ:

Ղարիպի յունտա տըր քի, Պ. Տօ-
նապետեան, Պ. Ագամեանն, պու-
րատա, օն պէշ սէնէ գատուր, սայիւր
ուսթաաըր մայիէթիմտէ ապիթօր-
լիւք իթտիքտէն սօնրա, 1879 տա
թիթիլիսէ կիթիարիկինն, վէ օրատա
տաթիլիւշ սէնէ ապթէօրլիւք իթտի-
կինն կիթիարի վէ պիրտօրաթիկ հա-
տէ, նէ պուրաաաթի դաղէթաաըր
տան, վէ նէտէ թիթիլխտէքի Հայ
դաղէթաաըընտան, հիւննի շէհա-
տէթէ տայիր հիւ պիր միտալ կէ-
թիթմէիկիտէ, անճաղ պիր գաշ
Բուս դաղէթաաըընր եազարգա-
ըընը, վէ անլէրտէնտէ անճաղ քէն-
տի պէիէնտիւքիթիլինն պէհան իլլէ-
միշ տիր:

Պունտան տա զարիպի վար տըր,
Պ. Տօնապետեանն քէնտի իւրա-
ըընա կէօրէ, Պ. Ագամեան, թիթի-
լիտէ իւշ սէնէ գատուր տան սօ-
նրա Բուսիանն իլլէրուլէրինէ կէշմիյ,
վէ թա Մօզգուսան վէ Մէն-Բիէթ-
մէսպուրիւ գատարտա իթիթմիյ, չօգ-
մէհէլլէր տալաըմը, իճրայի հիւնէր-
լէր իլլէմիյ, վէ չօգ դաղէթաաըընր
տա չօգ սէնալէր իլլիթմիյ, վէ էն
սօնրատա Օտոնսան կէլմիշ, վէ էվ-
վէլա էն աթի պիր թէաթրօտա իճ-
րայի հիւնէր իթմիյ, վէ օրատա
չըգան Նովորոսիկի թէլէկրաթի նաթ
պիր դաղէթանն եազարգաաըընը,
քէնտի ըրտալէսիտէ, սայիւր դաղէ-
թաաըըն չօգ գիհատէ էհէմմի-
նէթ վիրէրէք, թա պաշտա տէրճ
ու պէհան իլլէմիշ տիր:

Շունու տաթիկ ունու թմաեղ ի-
շարաքի, Պ. Ագամեան, հէր տօ-
լաշաըըր մաշէլլէրտէ, օյնատըը
օհուշաըը իթմէնիէ օլարադ օյ-
նաըը, վէ Բուս դաղէթաաըընա,
պիր լուլլէթ պիլէ էրմէնիէ պիւ-
մէտիթլէրի հալտէ, օլ սեյլէտիկի
մէտէ ու սէնալէրի եազարիշար տըր:

(ՏԷԼ-Ֆ)

ԹԷՔԻՐՏԱՂԵՏԱՆ ՄԷՔԹՈՒՊԼԱՐ

ԳԻՐ. ՀՄՕՑԱՎ ՄՐՐՕՋԱՆ

ԵՒ

ՌՈՏՈՍԹՈՑԻ ՀԱՅ ԺՊՂՈՎՈՐԳԻՆ

Ոչ մէկ եկեղեցական իւր ի Ռո-
տտօթի ղեկավարութեան ժամանակ,
— և այն՝ այնչափ կարճ միջոցի մէջ
— չէ գտած բնաւ այնքան ժողո-
ւորականութիւն, որչափ կը գըտ-
է այժմ Գիւր. Հմայեակ Սրբաղան,
ըր լիովին կարողարարցան էր լրա-
պէսած յոյսերն, և կը համապա-
տասխանէ այն բարի հաճութեան
ըր իւրին Գիւրապատուութիւն կը
պաշտէ իբրեւ բանիւրուն, կենցա-
ղայեան, պարտաճանաչ ընտիր ե-
կեղեցական մը:

Այն ընտիր ու վաղուց յոտու-
լիւններն, — իմաստասիրին, ազ-
ատիրութիւն, դարձունեութիւն, —
տուր շահեղանքէ Սրբաղանն, շա-
տա օրտոյտուցին իրեն Ռոտտօթիյի
այ ժողովրդեան համակութիւնն,
ըր ինչպէս յայտ է — բնականաբար
օճէն մի միայն բաժինն է. Նօղու-
րդեանն ոգւոյն տիրելու գաղա-
ւաթն, զոր շատ քիչըր միայն գի-
ւին, աւագ, անոր ճշմարիտ շա-
ւոց անձնուէր ծառայելուն մէջն
է. Գիւր. Հմայեակ Սրբաղան, իբրեւ
մարտի եկեղեցական մը, ինչպէս
պիւն տեղ, նայեցա ի Ռոտտօթիյի
ըրողըրդեան շահուն մէջ կը փնտռ-
ի իւր փառքն, և յայտ կը յա-
լի նա աւելիք քան ո՛ր է եկեղե-
սական, որ ի Ռոտտօթիյի եկած է:

Այն Հմայեակ Թէհէն

գին ու անկեղծ համակրութիւն, —
առ Գեր. Հմայեակ Սրբազան, ունի
իւր օրինաւոր պատճառն, ինչպէս
ունենին իրենց օրինաւոր պատճառ-
ներն ալլըլ անգործարար սխման թիւ-
նըն ու անխրեղութիւն, Գեր. Հմայ-
եակ Սրբազան ո՛ր եւ է պարտաճա-
նաչ եկեղեցականի չափ, գիտակի-
ցութիւն ունի իւր պարտականու-
թեանը հանձնեց հօտին, և ահա
իւր այս պարտաճանաչութիւնն իսկ
է որ իրեն ետեւէն ընդ քաղը
կամէ Ռոտովթայի բովանդակի հոյ
ժողովուրդն, որ՝ աւելորդ է բուն
պէտք ունէր իրեն նման բանիրան
եկեղեցականի մը, ժողովուրդն և
իւր հովուին միջև, այս փոխադարձ
սկզբովը համեմարախութիւնն ամեն
տեղէ աւելի ի Ռոտովթայ անհրա-
ժեշտ պէտք մ'է, խաղաղութիւն
ու հանգարտութիւն ունենալու
համար, Գեր. Հմայեակ Սրբազան
գգալով կամ ուրդէն իսկ գիտնա-
լով ու ճանչնալով այդ անհրաժեշտ
պէտքը՝ այդպիսի ուղիղ ընթաց-
քն մը կը հետեւի իւր բոլոր գոր-
ծոց մէջ, որք իւր իննամայ ու սնո-
րիւնութեան կը կարծւորին, Ռոտով
բովանդակ ժողովուրդն այսօր կը
նկատէ գիւեր. Հմայեակի Նոր Առաջ-
նորդին կամ Հովիւն՝ որ իսկէ մի
քանի շնչաց չէտաւոր զինքն ու սըր-
տագին կը համակրի իրեն ։

Եւ ինչպէս համակրելի լինի Ա-
ռաւանորդ մը երբ անոր բոլոր գոր-
ծերն ու ջանքերն կ'առ նպատակի
նկատին միմիայն ժողովուրդեան բարե-
պարտելի է բնաւ, ժողովուրդականութիւն՝
առանց հանքօրգանք գոր-
ծունէութեան ։ Այս տեսութեամբ
աննաբեղար Եւ անմայ այն գանգառն
մէ՛ Ռոտովթայի ժողովուրդն եկե-
ղեցականի յարգ չգիտէ, կը սխա-
լին այդ վճիռն արձակողեան, ո-
րոնք որ լինին անոնք, եկեղեցա-
կան կամ ոչ-եկեղեցական ։

Երբ Աղգային թաղում դռնէն ու
աղանգոյն շահէ իրենց դոհացումն
ու պաշտպանութիւնն ինն գոնեք
նորմէ որ անկէ, ինչ իրաւամբ կը
բահանջուի որ շահացում պաշտպան-
ւի ու համակրելի լինի ։ Զէ՛ մի որ
այդ պէտք է քնն քաղելու համար
Գեր. Հմայեակ Սրբազան կա-
տարեալ իրաւունք ստացան է այն
նշան համակրութեան որով չըլ-
լատեալ է Նորին Գերապատու-
թիւն, Նա կը քնն և կը քաղէ
բղարուն հիտցման ու շնորհակա-
լաց արժանի է Նորին Գերապատ-
ութեան գործունէութիւնն՝ որով
իւր անեկրպարան Աղգ. վիճակին
կը կարգ ու կանոն կը հաստատէ,
օրինակ նկատամբ պատկառանք
նշանչէ ։

Աղգ. օրինաց գործադրութեան
համար Գեր. Հմայեակ Սրբազանի
այց տուած եռամեշն՝ ինքնին ար-
անի է սրտագին շնորհակալաց,
անցի մի որ հաստատեալ համոզումն
ն է՛ Ռոտովթայի Աղգ. Ներկայ
արտամ ու անպատուարին վի-
տին չէր կրնար գոյութիւն ունե-
լ, ի՞նչ Աղգային օրէնք գործադ-
էին, ու այսպէս Աղգային իշխա-
ութիւնն պահէր իւր պատկա-
ռունքն, Այս ի՞նչ երբ խցանգար գոր-
ծադրութեամբ Օգոստոս Աղգ. իշխա-
ութեան ապահովուէր իր աղ-
ցութիւնն, մեր Աղգ. վիճակն
որ առկին լաւ կը լինէր քան ինչ
է այժմ, — լի՛նէ և բո՛ց իսկ
արեւոյ, — յորմ կ'արդ ու կանոն
եղաւ համար այնքան չորացար
տանի անկոնջ ու ժողովուրդասէր
լիւ մը ։

Նաւ ուրախ մեք ստիպին յանու-
նեալով որ Գեր. Հմայեակ Սրբա-
նի այս ուղղութեամբ տարած
քեքնմ ապագային չեն մնացած,
կրցած է թաղառատարս յիշ ժա-
նային մէջ՝ այնքան էրբ կ'առա-
յ որչափ չղկտին իրնային ընկե-
ղատութիւն եկող թաղում եկեղե-
կաններ ամառը տարւումն մը մէջ,
կրցեօք ի՛նչ բնաւ Գեր. Հմայ-
ի այսքան ժողովուրդականութեան
կեղեցի համար, Այսօր պատահան
կը է Նա գործեց իրրեւ պար-
նէ

[illegible]

րէհանքն իսթիմալնումէն մէնն օյ-
 մուշար իքէն, թարալար իշինատ
 պիր իրմէնի հաշիվդանընըն վա-
 րուպ թէէնք իմմիլըն տիր, երին
 Ռէշիմալնի թաղիր օլունան մա-
 հէլուն, Ռէժի գօճուլարը ինէ ին-
 լէնի տէլիլ անլըլարը մինանէ պինտ
 իւզու պուլան պիր արպալարէն
 մահիր պիր տէլիլ անլըլարէն պիր էլի
 ըլլըլան վարուլմուշ տուր քի,
 րա երազտէն պիր խոյլի դարար
 էն գիւսան իէօրալն. քուէն մաստա,
 նազալ թ գալմիշ տըր, էէէր սպ քի
 էր կիւն շէհրիլիլ իշինատ վէ հա-
 օտ քէնարալարնտա վուզու պու-
 ան վէ ասէն հիւքմիւնէ կիլմիշ օլան
 Բէժի գօճուլար ինէ հէալի ա-
 ասընտա վուզու պուլան դաւղա
 տ արպալարը մուրաթաարէն
 ինէ նազլ իմմէք իսթէր իսէք,
 օշ շիւքէն հօգտուր քի, պիր գաշ
 ինլիւք Մանգուլմէնին պիւթիւն
 լիւթիւն իքթիլիլ իքթիլիլ իմմէք,
 Պէնտէլէրի պու հէնթալիլ գա-
 ասալարն թափսիլաթնտան սա-
 շ նազար ինէ, հալընըզ էն էլէլմ
 գթալարընը թափսիր իտէնէկիմ,
 Ձէնտ կիւն մուգատաէմ հինէ
 հրիլիլ Սուր իաշ մահէլէսինտէ
 լուլար վէ էրմէնի տէլիլ անլը-
 ր պէնինտէ պիր գըլըմ վէ քէ-
 վըր Գարգէգէ վուզու պուլմուշ
 ար, պիր իքի տէլիլ անլը ին-
 իլէրին ալըր սուրէթտէ ճէրհ
 ալարըն սէպէլ օլմուշ տուր,
 արգէտատա երմէնի տէլիլ ան-
 արն հիլ պիր գապահաթը օյ-
 լը տըր. անճաղ օնլարտան ի-
 քիլի ճէրհ օլուպ, Տէրասատէթ
 սիթանտէլէրտէն թէնալիլ օյ-
 ւա մէհպուր օլմուշար տըր,
 րիպ հէրի շուրարը տուր քի, գօլ-
 դաւղալարն իշինատէ դարար-
 տէ օլուպ, հէր էրմէնիլէր օյ-
 գըլարը հալարէ, հինէ օնլար մէշ
 թուլուլմագտա տըր,
 էհրին իշինատէ, հիլ պիր միւ-
 հպիլէթ Ժանտարաւ վէ բոլիս
 րափընտան Կէշ իսթիմալի կէօ-
 մէշ իքէն, Գօճուլար թարա-
 տան ըլլըմ վէ քէվիլէրնի գօլ-
 ըլմասը, աճապա ճալիլ օլմուր
 Զիւքիմէթ հիլ պիր միւնա-
 թիլէ ալեաթը ճարիհէնին շէհ-
 լտէ իսթիմալինի ճալիլ վէ րա-
 կէօթալիլի հալտէ Ռէժի գօլ-
 արն Լաւա օլմուշ վազըլմ
 մէ վէ քէվիլէր իսթիմալ իթ-
 րի նէ՝ տիմէք օլուտօր աճապա
 հալի հաէփաթիլին թէքէրիլի
 էվմալըն նէ՝ գատար մուգիրը
 Լղու թափսիլի հաճէթիմ հօգ-
 ր. Անճաղ պու հալ, հանի
 ւլէ իշինատէ զըլըմ վէ քէվիլ-
 իլէ Գարգէգէլէ ասիլ պիր շէյ օլ-
 տուր քի, հիլ ճալիլ տէլիլալի,
 Լ ուլըլմասու գալէրինի հօնիւ
 մասը իշին, Ռէժի թարափըն-
 կէօթէրիլէն ֆիլթուլուպ,
 օնլարըն թէքէրիլի վէ տէ-
 նա սէպէպ վիլմիշ տիր,
 ր սպ զարփընտա լքի իրմէնի
 դալարար նազթ հէրտէ մէճ-
 օլտուր գտան մաստա, հինէ
 րի կիւն էվլէլտէ սահիլի տէր-
 Գօճուլար թարափընտան
 թիլվանա իրմէնի տէլիլ անլը
 ֆ օլմուշ տուր,
 ապա պու տէլիլ անլընն նէ՝
 աճաթը վար իմիշ, պէօյլէ պիր
 ճէպ ինէ թէէտիլ օլմալ իշին,
 թիլիլիլիլ նէգարին, էէէնք
 ան տէլիլ անլընն հիլ պիր
 աճաթը հօգ լիմիշ, Լալիլ օլ օյ-
 ր էօյլէ Կաշիլ նէ օլտուլու-
 մաքընտա առաքարտան տէ-
 իլիլէր, Օնլար, քէնտի քէյֆ-
 իլիլէտիլի վալըլմ պէօյլէ
 Էէթիմ հարալար,
 վալ ասընն թափսիլաթն-
 ւալ սէտիլիլ օնլարըն թէքէր-
 ի պիր տահա կէօթէմք. քուէն
 էթ տիր, Ինչտալլահ սահէյի
 էէթ վահէյի, հալլէթիլ Բատի-
 տէ, Նիլիէթիլիլ անգարիլ
 օլուլուպ,
 դարար վէ նէֆի թէէֆաթ-
 էքէքուլուալ էրմէնիլին
 րէրիլիլ գանաթ միլ իքէն, օն-

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some minor discoloration and a small brown stain near the bottom center. The page is framed by a dark binding on the left and a dark cover on the right.

